

Багдадска рунда преговора Ирана и групе П5+1 о иранском нуклеарном програму је завршена очекивано, без резултата. Постигнут је договор о наставку преговора 18. јуна у Москви. Осим америчких и израелских упозорења да су „све опције и даље на столу“ и добро познате реторике која долази из Техерана, чини се да су последњих месеци ратни бубњеви мало утихнули и да је смањена напетост у Персијском заливу. Да ли је баш тако?

Кренимо од самих преговора. Иранска делегација инсистира на чињеници да Техеран, као и све друге земље чланице УН, има право на обогаћивање уранијума до 20%, за цивилну употребу. Америчка делегација готово ултимативно захтева да Иран одустане од било каквог обогаћивања у ближој и даљој будућности. Русија се залаже за приступ „корак по корак“, којим би се Ирану поступно ублажавале санкције оним темпом и онолико колико је сам Иран спреман да се „отвори“. Техеран је изразио заинтересованост за овакав начин преговарања, али не и Вашингтон. Другим речима, Вашингтон је дошао са ултимативним и максималистичким захтевима, без видљиве жеље за правим преговорима. Иран је уложио велика средства и време у развој нуклеарног програма и за режим у Техерану би обустављање овог програма било равно самоубиству, а Вашингтон то врло добро зна. Много тога неодољиво подсећа на преговоре у Рамбујеу 1999. године, јер као и пре 13 година, САД преговарају без жеље за стварним постизањем договора. Зашто? Разлога има више. Први је жеља да се задовољи моћни јеврејски лоби (иду председнички избори). Други је тежња да се задовољи форма, односно да се покаже жеља за договором. Трећи је сама природа САД, као једине империјалне силе данашњице. Уколико желе то и да остану, не смеју показати ни најмању слабост. Зашто се Ирану не дозвољава обогаћивање уранијума ни до 20%? Јасно је да није у питању само неповерење у режим у Техерану, већ се Вашингтон држи латинске максиме: *Quod licet iovi non licet bovi* (прев: што је дозвољено Богу, није дозвољено волу).

Паралелно са поменутиим преговорима, настављају се и други, веома опасни и комплексни процеси који укључују поступно гомилање америчких војних ефектива у непосредној близини Ирана, али и упоредну дестабилизацију Сирије и покушај

Двострука игра Вашингтона у Персијском заливу

Пише: Ромео-Никола Поповић
недеља, 10 јун 2012 12:32

елиминације великог иранског савезника, Башара ел-Асада. Током марта и априла непознат број америчких авиона Ф-22 је прекомандован у ваздухопловну базу Ал Дафра (Уједињени Арапски Емирати), врше се интензивне припреме и опремање велике америчке војне базе Дијего Гарсија на истоименом острву у Индијском океану, где су стационарани амерички бомбардери Б-52, Б-1Б (у случају рата и Б-2), а које укључује гомилање нових прецизних бомби за разбијање бункера ГБУ-57А/Б, тешких и до 15 тона. Ту је и свеprisутна америчка 5. флота, а интензивиран је и процес наоружавања највећих америчких савезника у Персијском заливу, држава чланица Заливског већа сарадње. Ако Вашингтон заиста толико жели мир у региону и продуктивне преговоре са Техераном, чему онда толике припреме за рат? Можда због додатног притиска на иранског ајатолаха Али Хамнеија? Међутим, током последњих неколико деценија се још ниједном није догодило да оволику војну силу концентрисану на једну државу (читај: режим), Пентагон на крају не употреби. За све постоји први пут, али...

Веома занимљив политички обрт се током маја десио у Израелу. Бенјамин Нетанијаху је избегао расписивање ванредних избора склопивши савез са опозиционом „Кадимом“, чији је председник Шаул Мофаз рођен у Техерану. Сада Нетанијаху има за коалиционог партнера умеренијег Мофаза, бившег генерала Израелских одбрамбених снага, али и двотрећинску већину у Кнесету. Многи верују да је склапањем ове коалиције „ратоборни“ Нетанијаху одустао од напада на Иран. Истини за вољу, под Мофазовом командом је суровом и ефикасном тактиком угушена 2. Интифада и потпуно изолован тадашњи палестински вођа Јасер Арафат, при чему су израелски губици сведени на минимум. Сетите се само рушења цивилних објеката великим булдожерима Израелске војске. Да ли је ово заиста знак да је званични Тел Авив одустао од опасне војне авантуре са неизвесним успехом и могућим несагледивим последицама и по сам Израел или је ово још један покушај да се завара непријатељ? Историја нас учи да је Израел у досадашњим ратовима користио стратегију изненадних удара у тренуцима када је то мало ко очекивао. У том смислу, не треба заборавити ни непрекидно увежбавање израелских пилота за „хипотетски“ напад на иранска нуклеарна постројења. Тел Авив је свестан да време за акцију убрзано истиче, јер се у новембру одржавају председнички избори у САД. По свој прилици ће сачекати резултате преговора у Москви, какви год они били и потом донети коначну одлуку.

Витални интерес Исламске Републике Иран је да избегне директну војну конфронтацију са САД. Међутим, Техеран не може да прихвати ни гашење сопственог нуклеарног програма. Док нове санкције полаку узимају свој данак, сви видови Оружаних снага Исламске Републике Иран се припремају за могући оружани сукоб. Техеран покушава да оствари какву-такву „равнотежу страха“ убрзаном модернизацијом постојећих балистичких ракета средњег домета Шахаб 3А/Б и увођењем нових у оперативну употребу, као што су Гадр и Сецил. Током недавних вежби у Персијском заливу успешно

Двострука игра Вашингтона у Персијском заливу

Пише: Ромео-Никола Поповић
недеља, 10 јун 2012 12:32

и веома прецизно су гађане и веће пловне мете новим балистичким ракетама. Израелски експерти, посебно Узи Рубин (један од твораца израелског противракетног система „Стрела“), процењују да Иран тренутно располаже са више од 450 раније поменутих ракета домета до 1.600 км. Способност Техерана да контролише свој ваздушни простор се последњих година значајно повећала, с обзиром на недавно „заробљавање“ најмодерније беспилотне летелице (RQ-170 Сентинел) коју Американци имају у свом инвентару. Покушаји Техерана да побољша односе са околним земљама нису имали много успеха. Све су затегнутији и односи са Азербејџаном који блиско сарађује са Израелом, а постоје незванични извештаји о преузимању барем једног азербејџанског војног аеродрома од стране израелских снага безбедности.

Шахаб 3А/Б

У случају напада на Иран, ратни вихор би врло брзо дошао до граница Руске Федерације. Москва би имала велике проблеме да заштити своје виталне интересе и позиције не само на Блиском истоку, већ и у ширем региону Кавказа и Централне Азије. Можда ће бити неопходна и примена силе па је потпуно природно што Москва већ неко време јача своје снаге у поменутих регионима. Највећа непознаница је НР Кина, која има добре економске односе са буквално свим заинтересованим странама. Пекингу би штетило сврставање уз било коју преговарачку страну па је и он веома заинтересован за постизање било каквог договора. Преостали европски преговарачки трио (Париз, Лондон, Берлин) некритички ће подржати америчку преговарачку позицију. Тешко је очекивати да ће САД пристати на било какав компромис и договор у организацији Владимира Путина 18. јуна у Москви. Много тога зависи од Барака Обаме, али и израелског руководства и њихове процене. Мирис барута се већ осећа у Персијском заливу. Да ли се недавним новим „сајбер“ нападима на Иран добија у времену и одлаже коначна одлука, шта се добија понављаним јаловим преговорима и закулисном дипломатијом? Да ли су преговори у Москви последња шанса за договор или ће Вашингтон све то претворити у још једну фарсу? Можда је време већ истекло.